

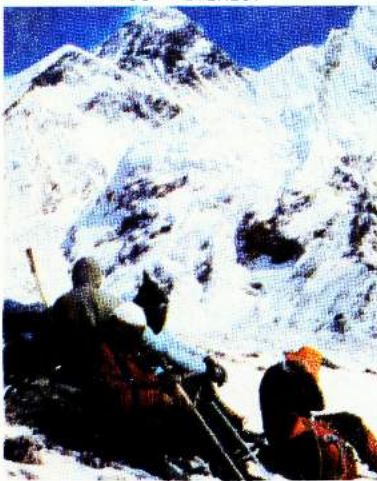
MOTORNOM LETENJE: utrka oko stupova (gore), figurno letenje (dolje)

D. MRDULJAŠ

plovom izvršio je Orville Wright u Kitty Hawk (Sjev. Karolina, SAD), 17. XII 1903. Sp. m.l. je regulirano pravilnicima FAI; sadrži školovanje pilota, trenazu, sportsko turističku aktivnost, figurno letenje, natjecanja u preciznom letenju, aerorelije u obliku kružnih i zvjezdastih letova, te utrke oko stupova iznad određenih letova u raznim kategorijama aviona i utrke helikoptera. Nac. rekordi i SR vode se prema klasama aviona (podjela prema masi), te po načinu slijetanja i polijetanja (avioni, hidroavioni, amfibije). Prema podjeli FAI sp. avioni svrstani su u klasu C.M.I. je organizirano u aeroklubovima u posebnim

MOUNT EVEREST

sekcijama ili po specijalnim klubovima koji razvijaju samo jedan od njegovih oblika (npr. figurno letenje, samogradnja lakih aviona i dr.). Uz m.l. vezana je i amaterska gradnja odn. samogradnja aviona. Najčešće se grade avioni lake i ultralake kategorije (mikrolake kategorija) s jednostavnim pogonskom grupom. Za m.l. raznim vrstama letjelica propisani su: gradnja i oprema aviona, osposobljenost pilota te način letenja. Za sigurno m.l. osim letjelice potrebna je odgovarajuća organizacija na zemlji: aerodromi, navigacijska sredstva, kontrole letenja i škole za izobrazbu kadra. Prema meteorološkim uvjetima ili propisima kontrole letenja, opremljenosti letjelice, te osposobljenosti pilota, m.l. se može odvijati po VFR (engl. Visual Flight Rules), propisima za letenje s vanjskom vidljivošću ili IFR (engl. Instrumental Flight Rules), propisima za letenje po instrumentima. Za m.l. pilot mora imati dozvolu za letenje, a za vršenje nekih specifičnih poslova i dodatna ovlaštenja (npr. za obavljanje nastavničkih — instruktorskih poslova, održavanje radio veze, figurno letenje, letenje IFR itd.). Brigu o razvoju sp. m.l. u svijetu vode Međunarodna sportska komisija, Međunarodna akrobatska komisija i Međunarodna helikopterska komisija u sastavu FAI, a u nac. Zrakoplovni savez Jugoslavije.

motorno vodstvo, biciklizam: utrka biciklista na trkalištu pomoću vodstva motociklista na specijalnim motociklima. Prednji kotač bicikla je nešto manji od standardnog, a vozači se kreću kroz smanjeni otpor zraka koji stvara motociklist svojim uspravnim sjedenjem. Na visini osovine zadnjeg kotača motocikla pričvršćen je valjak na posebnom i unazad isturenom nosaču, kojeg pri promjeni brzine dodiruje prvi kotač bicikla. Prve utrke su organizirane pomoću tandem, tripla i quattrepla. PS za amatere organizira se od 1893, a za profesionalce od 1895. Profesionalni vozači na PS sudjeluju na utrci: uz m.v. na 1 sat, a amatere na 50 km. Motocikli za vožnju profesionalaca imaju zapreminu 2000—2500 ccm, a za amatere 700—1200 ccm.

Mount Everest (8848 m), himalajski vrh na granici Nepala i Tibeta (NR Kina), najviši na zemlji (Chomolungma), osvojen 29. V 1953 (Edmund Hillary i Tenzing Norgay, članovi brit. ekspedicije pod vodstvom Johna Hunta). Japanka Junko Tabei je prva žena koja se uspjela na M. E. (1975); prvi uspon bez boce s kisikom Reinhold Messner i Peter Haberll (u navezu) 1978. Jugosl. ekspedicija 1979 osvojila je vrh prvenstvenim prijelazom preko teškog zap. grebena. Na vrh se uspjelo čak 5 članova: Jernej Zaplotnik, Andrej Štremfelj, Stipe Božić, Stane Belak i Šerpa Ang Phu (koji je tom prilikom poginuo); vođa ekspedicije: Tone Škarja.

Mount Kenya (Batian 5199 m), najviši vrh Kenije; otkrio ga afr. misionar Krapt (1849), a prvi su se uspjeli 1899 Englez H.J. Mackinder i Talijani C. Ollier i J. Brocherel. Jugosl. usponi: 1978 M. Schiavatto iz Rijeke, 1979 Slovenci, 1979 Hrvati (vođa B. Šeparović).

Mount Mc Kinley (6194 m), u Aljasci, najviši vrh Sjeverne Amerike, prvi put je osvojen 1913 (Amerikanac H.P. Karstens s drugovima). Ekspedicija PDS Velebit osvojila ga je 1978.

Mr. G, tenis: pseudonim šved. kralja Gustava V (1858—1950), koji je 1936 darovao pokal, čime je utemeljeno međ. tenisko natjecanje muških reprezentacija King's Cup.

Mraković, Miloš (1933), redovni profesor Fakulteta za fizičku kulturu u Zagrebu; 1970 obranio doktorsku disertaciju »Tjelesno vježbanje kao faktor redukcije maloljetničke de-

linkvencije«. Bio tajnik Komisije za fizičku kulturu Izvršnog vijeća Sabora SR Hrvatske (1960—64). Od 1974 do 1983 uz pedagošku dužnost na fakultetu obavljao i funkciju pomoćnika predsjednika Republičkog komiteta za prosvjetu, kulturu, fizičku i tehničku kulturu SR Hrvatske. Bio 10 god. gl. urednik »Sportske tribine«, lista organizacija za fizičku kulturu Jugoslavije; član (1959—62) CK Narodne omladine Hrvatske i njegovog Predsjedništva (1959—60); član Predsjedništva Saveza za fizičku kulturu Hrvatske (od 1959). Komisija za idejna pitanja u fizičkoj kulturi CK SKH, Savjeta za naučni rad SR Hrvatske (1973—79) i dr. Napisao brojne stručne i znanstvene radove te priručnike: *Učenička društva za fizičku kulturu u školama*, Zagreb 1963; *Osnove fizičke kulture* (skripti), Zagreb 1968; *Tjelesno vježbanje i delinkvencija maloljetnika*, Zagreb 1971; *Dnevnik rada*, Zagreb 1973; *Sistem vježbi za razvoj snage*, Zagreb 1976.

Mrduljaš, Duško (1951), dipl. ekonomist; veslački reprezentativac, član VK Gusar (Split), zaslužni sportaš Jugoslavije. U dvojcu bez kormilara (zajedno sa Z. Celentom) osvojio PJ 1973—79; na OI 1976 zauzeo IV mjesto i 1980, III mjesto; na MI 1979 bio je prvi.

Mrduljaš, Elko (1909), elektrotehničar, direktor Elektrodalmacije, Split; veslački reprezentativac, član VK Gusar (Split). Član ekipe osmerca koja je na PE 1932 osvojila prvo mjesto. Na PE 1934 i 1937 sudjelovao u četvercu s kormilarom koji je osvojio III mjesto. Bio je višestruki prvak Jugoslavije u dvojcu s kormilarom, četvercu s kormilarom i osmercu. Nakon Oslobođenja dugogodišnji je predsjednik VK Gusar. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

Mrduljaš, Jure (1907—41), veslački reprezentativac, član HVK Gusar (Split); osvojio zlatnu medalju na PE 1932 u osmercu; 1941 strijeljan od okupatora u Trogiru.

mrena, sp. ribolov: slatkovodna riba iz por. šarana, izduženo tijelo; leđa su tamnozeleni, bokovi tamnozlatni, a trbuh bjelkast. Naraste 7—8 kg tež. Živi u jatima. Najbolje se lovi u augustu i septembru. Uzima hranu s dna zbog čega najlon s udicom treba jače opteretiti olovom. Postoji niz podvrsta: bijela m., makedonska m., prespanska m., ohridska m., mrenič, m. sa Soče, Zrmanje i Krke.

mreža, isprepletena pregrada od konca ili konopca za igre odbijanja, razapeta poprijeko igrališta, odn. stola i paralelna s poprečnim linijama; pletor koji zatvara stražnji dio vrata u ekipnim sp. igrama i igrama loptom. Mora biti pričvršćena uz obje stativne, prečku i pri dnu; [1] badminton: m. je duga 6,1 m, a široka 0,76 m; okna na mreži su kvadrati sa str. 16—19 mm; razapeta je na metalnim stupovima vis. 1,55 m; vis. mreže u sredini je 1,52 m; gornji rub m. opšiven je bijelom trakom šir. 7,6 cm; [2] indijaka: m. je duga 6,5 m, a široka 0,5 m, razapeta na metalnim stupovima vis. 2,45 m; njezin gornji rub je na vis. 1,85 m; [3] košarka: naprava izrađena od bijelog konopca, duž. 40 cm, obješena o obruč s kojim zajedno čini koš; izrađena je tako da na trenutak zaustavi loptu nakon njezina prolaska kroz obruč; m. nema dna i lopta ubačena u koš prolazi kroz nju; [4] odbojka: m. je duga 9,5 m, široka 1 m; kvadrati na m. su veličine 10 cm, visina m. mjerenja po sredini iznosi za muške ekipe 2,43 m, a za ženske 2,24 m. Čelično užo provučeno je kroz gornju ivicu m., koja je s obje strane opšivena sa 5 cm širokom bijelom trakom. Dvije pokretne, 5 cm široke bijele trake postavljene su sa svake strane m. okomito iznad bočnih linija i srednje linije. S vanjske strane tih traka pričvršćene su antene na m.; [5] stolni tenis: m. je dugačka, uključujući i ure-